23/01/2020

Αμβλώσεις-Δικαίωμα στη ζωή ή Δικαίωμα στην αυτοδιάθεση;

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κισάμου και Σελίνου

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κισσάμου και Σελίνου κ. Αμφιλόχιος, βάζοντας βαθιά το "νυστέρι" στη νοσηρή αντίληψη της εποχής, ιδιαίτερα στη χώρα μας, αποδομεί μια απάνθρωπη αλλά και αντιφατική την ίδια στιγμή νομοθεσία η οποία προάγει την αυτοδιάθεση, αλλά προσπερνάει τη ζωή!

"Θυμάμαι τα χρόνια ως εκπαιδευτικός σε Λύκεια της περιοχής που, η χάρις του Θεού, μετά από λίγα χρόνια έταξε να διακονούμε ως Επίσκοπος, θυμάμαι πόσο ενδιαφέρον και ελκυστικό, αδόκιμος ο όρος ίσως, γινόταν το μάθημα των Θρησκευτικών όταν άρχιζαν οι συζητήσεις για θέματα που κέντριζαν το ενδιαφέρον των παιδιών: προγαμιαίες σχέσεις, αμβλώσεις, ομοφυλοφιλία, εξαρτήσεις, ναρκωτικά, θάνατος, ζωή μετά θάνατο, κ.α., μερικά από τον κατάλογο των 20 θεμάτων που δίδαμε στα παιδιά ζητώντας τους να επιλέξουν, κατά προτεραιότητα, ποια επιθυμούσαν να συζητηθούν. Οι αμβλώσεις βρισκόταν πάντα στην 1η πεντάδα της θεματολογίας. Θυμάμαι επίσης, μετά από συζητήσεις για το θέμα: συζητήσεις διακριτικές, με σεβασμό και προσοχή στην προσέγγιση

και χωρίς αφορισμούς, θυμάμαι: αντιδράσεις, συμπεριφορές, εξομολογήσεις…. Συμπεράσματα και διαπιστώσεις; Άγνοια, παντελής έλλειψη ενημέρωσης, άρνηση της οικογένειας να αποδεχτεί και να ασχοληθεί, ένας στρουθοκαμηλισμός δηλαδή ο οποίος, κατά κανόνα, καταλήγει στην άμβλωση.

Φαίνεται όμως ότι, τελικά, το θέμα είναι παγκόσμιο. **Σαράντα δύο (42) εκατομμύρια αμβλώσεις καταγράφηκαν το 2019 παγκοσμίως,** σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα η ανεξάρτητη υπηρεσία Worldometrers, όπως δημοσιεύεται σε διαδικτυακό ιστότοπο. 42 εκατομμύρια αμβλώσεις σε 1 χρόνο! καθιστώντας την άμβλωση κύρια αιτία θανάτου παγκοσμίως, αφού, σύμφωνα με την Worldometrers, ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 41% του συνόλου των θανάτων παγκοσμίως. Το 1/4 των κυήσεων (22%) τερματίστηκαν με άμβλωση το 2019 και για κάθε 33 γεννήσεις, αντιστοιχούσαν 10 αμβλώσεις. **Εις ότι αφορά τα καθ΄ ημάς, η Χώρα μας εκτινάσσει τον μέσο όρο στην Ευρώπη καθώς το 22% των γυναικών έχει προχωρήσει, έστω και μία φορά, σε διακοπή κύησης όταν στην υπόλοιπη Ευρώπη το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει μόλις το 2%**. Σύμφωνα δε με έρευνα του Αρεταίειου Νοσοκομείου 1 στα 4 κορίτσια ηλικίας από 14 έως 17 ετών έχει κάνει έκτρωση, ενώ οι μισές από τις έφηβες αυτές δεν έχουν ενημερώσει ούτε καν την μητέρα τους! Πρωτοσέλιδο δε Εφημερίδας πρόσφατα δήλωνε: «πάνω από 350.000 αμβλώσεις ετησίως στην Ελλάδα», «κάθε χρόνο θανατώνεται στην Ελλάδα αριθμός ίσος με των κατοίκων της Πάτρας και του Ηρακλείου Κρήτης», «χωρίς αμβλώσεις ο πληθυσμός της χώρας σε 4 μόνο χρόνια θα αυξηθεί 1 εκατομμύριο», κ.α. Πρωτοσέλιδο που συγκέντρωσε πολλά και αντιφατικά σχόλια, με κυρίαρχα τα επικριτικά επιχειρήματα ότι καταπατείται το δικαίωμα των γυναικών στην αυτοδιάθεση, κ.α. Επιπροσθέτως, μεγάλη ένταση και αντίδραση προκλήθηκε από αφίσες που αναρτήθηκαν στο Μετρό των Αθηνών, οι οποίες ενημέρωναν περί του θέματος, και οι οποίες αποσύρθηκαν, καθώς θεωρήθηκαν «μεσαίωνας», «σκοταδισμός», κ.α., αφού σύμφωνα με τις απόψεις που επικράτησαν επανέρχεται στο προσκήνιο το θέμα απαγόρευσης των αμβλώσεων.

Περίπλοκο και πολύπλοκο όντως το θέμα. Πολλές και ποικίλες οι απόψεις, οι διαστάσεις, οι πτυχές και οι συνέπειες. Νομικές, ηθικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές, κοινωνικές, κ.α. Στην Πατρίδα μας μοιάζει, εάν τα ανωτέρω στοιχεία ευσταθούν, να είναι πλέον και Εθνικές. Πτυχές που αποτελούν πεδίο έντονων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων και, ενίοτε, διχάζουν τις κοινωνίες. Δύο είναι τα μείζονα και κρίσιμα ερωτήματα-θέματα. Το πρώτο: **Είναι το έμβρυο άνθρωπος, πρόσωπο, από την στιγμή της σύλληψης του; Εάν ναι, τότε μοιραία η έκτρωση θεωρείται ως ανθρωποκτονία.** Το δεύτερο θέμα που τίθεται είναι το ζήτημα της αυτοδιάθεσης της εγκύου γυναίκας, το δικαίωμά της δηλ. να διαθέτει το σώμα της όπως αυτή νομίζει.

Εδώ λοιπόν αρχίζει το πρόβλημα. Από την εκ διαμέτρου αντίθετη και διαφορετική αντίληψη και στάση – θέση περί του μείζονος αυτού θέματος. Η από αιώνων διδασκαλία της Εκκλησίας, με την οποία συμφωνεί μεγάλος αριθμός επιστημόνων, η οποία διακηρύσσει ότι το έμβρυο από την στιγμή της σύλληψης του είναι αυτοτελής οργανισμός, άνθρωπος κανονικός με ψυχή, πλήρες πρόσωπο, δημιούργημα του Θεού, ξεχωριστή-μοναδική προσωπικότητα, με πλήρη δικαιώματα και μάλιστα με απόλυτο δικαίωμα να ζήσει και να επιβιώσει, όπως όλοι μας. Από την άλλη η κείμενη Νομοθεσία, ο Ποινικός Κώδικας. Το άρθρο 304 επιτρέπει την έκτρωση (τεχνητή διακοπή της κύησης) μόνο με τη συναίνεση της εγκύου και μόνο από γιατρό μαιευτήρα – γυναικολόγο με τη συμμετοχή αναισθησιολόγου σε οργανωμένη νοσηλευτική μονάδα, για συγκεκριμένες περιπτώσεις. **Σύμφωνα δε με το ισχύον Αστικό Δίκαιο της Χώρας μας το άρθρο 35 του Αστικού Κώδικα ορίζει: «το πρόσωπο αρχίζει να υπάρχει μόλις γεννηθεί ζωντανό και παύει να υπάρχει με το θάνατό του**». Με άλλα λόγια αν δεν αποχωριστεί το παιδί από το μητρικό σώμα με τον τοκετό, θεωρείται ανύπαρκτο από το Νόμο. Νομικά δηλ. το πρόσωπο αρχίζει να υπάρχει μόλις γεννηθεί ζωντανό και ως προς τα δικαιώματα που του επάγονται θεωρείται γεννημένο αν γεννηθεί ζωντανό.

Παράλληλα όμως, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία, το πρόσωπο από την εμβρυική του ηλικία είναι φορέας δικαιωμάτων και δικαιούται προστασίας καθώς παγκόσμιοι Οργανισμοί αναγνωρίζουν στο έμβρυο δικαιώματα. Ο ΟΗΕ για παράδειγμα έχει καθιερώσει την 11η Δεκεμβρίου ως Παγκόσμια Ημέρα των Δικαιωμάτων του Παιδιού, όπου στον όρο «παιδί» περιλαμβάνεται και το έμβρυο, περιέχοντας πολλές ευεργετικές και προστατευτικές διατάξεις για την εμβρυική ηλικία. Εις ότι αφορά δε το άρθρο 35 του Α. Κ. και το άρθρο 304 του Π.Κ. που επιτρέπει τις αμβλώσεις, υπάρχουν άλλα άρθρα όπου ο Νόμος ορίζει το ακριβώς αντίθετο, δημιουργώντας αντίφαση και σύγχυση. Μερικά παραδείγματα: Στο Άρθρο 304α Π. Κ., Ειδικό Μέρος, με τίτλο: «Σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού», ο Νόμος ορίζει: «Όποιος επενεργεί παράνομα στην έγκυο με αποτέλεσμα να προκληθεί βαριά βλάβη στο έμβρυο ή να εμφανίσει το νεογνό βαριά πάθηση του σώματος ή της διάνοιας τιμωρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 310 για την βαριά σωματική βλάβη». Στο ίδιο άρθρο, Ειδικό Μέρος, Τίτλος: «Τεχνητή Διακοπή της εγκυμοσύνης», παράγραφος 1 ορίζει: «όποιος χωρίς την συναίνεση της εγκύου διακόπτει την εγκυμοσύνη της τιμωρείται με κάθειρξη». Αξιοσημείωτο το γεγονός ότι πριν από 5 άρθρα ακριβώς με την ίδια ποινή, της κάθειρξης δηλαδή, τιμωρεί ο Νόμος στο άρθρο 299 του Ποινικού Κώδικα την ανθρωποκτονία. Επιπροσθέτως: Παράγραφος 2 του άρθρου 304: «α) όποιος με την συναίνεση της εγκύου διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή προμηθεύει σ’ αυτή μέσα για την διακοπή της τιμωρείται με

φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών και αν ενεργεί κατά συνήθεια τις πράξεις αυτές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών». Παράγραφος 3: «Έγκυος που διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή επιτρέπει σε άλλον να την διακόψει τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα έτος». Ενώ λοιπόν στις πρώτες 3 παραγράφους τιμωρείται η έκτρωση, στην 4η παράγραφο του ίδιου άρθρου ορίζονται κάποιοι λόγοι, σύμφωνα με τους οποίους η έκτρωση επιτρέπεται και δεν θεωρείται αδίκημα. Το άρθρο 1711 του Α.Κ., τέλος, ορίζει: «Κληρονόμος μπορεί να γίνει εκείνος που κατά το χρόνο της επαγωγής, δηλαδή τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου βρίσκεται στη ζωή ή έχει τουλάχιστον συλληφθεί».

Πλήρης σύγχυση και αντίφαση! Πόσο λογικό μπορεί να είναι ο Νόμος στο άρθρο 35 να θεωρεί ότι για 9 μήνες η γυναίκα έχει μέσα στα σπλάχνα της, μία ανυπαρξία, μία νομική ανυπαρξία, ενώ με άλλα άρθρα να ορίζει το εντελώς αντίθετο; Ότι δηλ. το έμβρυο θεωρείται ήδη από την σύλληψη κανονικός άνθρωπος και έχει όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια της προσωπικότητας, έχοντας μάλιστα και κληρονομικό δικαίωμα από την στιγμή της σύλληψης του, που σημαίνει ότι υπάρχει από την στιγμή της σύλληψης άνθρωπος; Ότι έχει απόλυτο δικαίωμα ζωής και επιβίωσης και κανένας τρίτος, ούτε ακόμη και η ίδια η μητέρα του, δεν έχει επάνω στο έμβρυο δικαιοδοσία ζωής και θανάτου, επιβάλλοντας ποινές από 6 μήνες έως 2 έτη; Τίθενται όμως και άλλα θέματα. Παραμερίζοντας, για παράδειγμα, ο Νόμος τον πατέρα, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 304, και δίδοντας μόνον στην έγκυο (μητέρα) το δικαίωμα της απόφασης, ο νομοθέτης δεν πράττει παραβίαση του δικαιώματος στην πατρότητα;

Από όσα, συνοπτικά, παρατίθενται γίνεται σαφές ότι υπάρχει έντονη αντίφαση της νομοθεσίας, η οποία από τη μία αναγνωρίζει δικαιώματα στο έμβρυο ως ξεχωριστή οντότητα, από την άλλη όμως δεν μπορεί να προστατεύσει το σημαντικότερο δικαίωμά του, το δικαίωμα στη ζωή, όταν αυτό συγκρούεται με το δικαίωμα αυτοδιάθεσης της μητέρας του. Είναι σαφές πως όσοι αποδέχονται τον λόγο της Εκκλησίας δεν υπόκειται σε τέτοιου είδους διλλήματα, καθώς ακόμα και αν συμβεί στην ζωή τους γνωρίζουν τον ασφαλή δρόμο της μετάνοιας. Όμως υπάρχει και ο κόσμος εκείνος που την όποια συζήτηση περί του θέματος την θεωρεί «αμφισβήτηση δικαιώματος στην άμβλωση, των γυναικών, που ανοίγει τον δρόμο για ευθεία πλέον αμφισβήτηση στο δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των σωμάτων τους», «σκοταδισμό» και «μεσαίωνα».

Συμπέρασμα: Νομίζουμε αντί για αφορισμούς και περιχαράκωση σε στρατόπεδα είναι καιρός, εάν δεν είναι αργά, οι Θεσμικοί Φορείς, με πρώτη την οικογένεια, να σκύψουν-να σκύψουμε στο πρόβλημα. Ποιος μιλά σήμερα υπεύθυνα για τα θέματα αυτά στα παιδιά μας; Από που ενημερώνονται; Ποιος τους λέει την αλήθεια για τους κινδύνους που εγκυμονεί αυτή η «αυτοδιάθεση», όχι μόνο της σωματικής τους υγείας, αλλά κυρίως της ψυχικής (ενοχές, τύψεις, κ.α.);

Ότι η άμβλωση δεν είναι μέσο αντισύλληψης, όπως δυστυχώς θεωρείται στην Χώρα μας; Δεν είναι, αλήθεια, υποκριτικό για μια κοινωνία να μιλά για «δολοφονία» και να γίνονται διαδηλώσεις για την θανάτωση ενός τετράποδου ζώου από ασυνείδητους (σαφώς όλοι το καταδικάζουμε) και το θέμα των αμβλώσεων να καλύπτεται από μία ένοχη σιωπή; Ας αγκαλιάσουμε λοιπόν τα παιδιά μας με αγάπη μιλώντας τους την γλώσσα της αλήθειας, πείθοντας τους να μας εμπιστεύονται. Ας μοιραστούμε τον πανικό και την αγωνία μιας γυναίκας μόνης και αβοήθητης που βρίσκεται στο δίλλημα αυτό. Ας αγωνιστούμε για μια πιο ανθρώπινη κοινωνία που ξέρει μοιράζεται και να ανοίγεται και όχι να είναι δεικτική και να υποκρίνεται. Που ξέρει να αγαπά την ζωή, να αγκαλιάζει τον άνθρωπο στις οριακές στιγμές του βίου του και να μην εθελοτυφλεί, προσπερνώντας τον αδιάφορα. Που ξέρει πως τελικά: ζωή θα πει όχι να υπάρχεις και επιπλέον να αγαπάς, αλλά να υπάρχεις μόνο επειδή αγαπάς και στο μέτρο που αγαπάς”.

Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιος